

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Теорія фінансів»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма – Фінанси, банківська справа та страхування

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	3	28	28	3	8	83	150		3
Заочна	2	4,5	8	4	-	-	138	150		5

Чортків – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15.06.2022 р.).

Робочу програму склала к.е.н., доцент Надія Кульчицька

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол № 1 від 30.08.23 р.)

Керівник групи
забезпечення спеціальності

(фінанси)

Ольга КИРИЛЕНКО
(ПІБ)

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ»

1.ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРОІЯ ФІНАНСІВ»

Дисципліна – «Теорія фінансів»	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 07 – «Управління та адміністрування»	Нормативна дисципліна з циклу професійної підготовки
Кількість залікових модулів – 4 ,	Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна- 2 Семестр: Денна – 3 Заочна- 4,5
Кількість змістових модулів – 2	Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: Денна форма – 28 год. Заочна форма- 8 год. Практичні заняття: Денна форма – 28год. Заочна форма – 4 год
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: Денна форма – 83 год. Тренінг – 8 год. Заочна форма- 138 год Індивідуальна робота : Денна – 4 год.
Тижневих годин – 15, з них аудиторних – 4;		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних знань з основ теорії фінансів, організації фінансових відносин та фінансової діяльності.

Метою дисципліни «Теорія фінанси» є вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях.

Знання цих питань необхідні майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів господарських одиниць, уміти розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.

Вивчення теоретичних основ фінансових відносин дає змогу досить швидко опанувати зміни, які відбуваються у фінансовій практиці.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни – дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення і розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; показати можливі напрями впливу фінансів на суспільний прогрес і роль фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

Завдання лекційних занять

Фінанси використовуються державою як ефективний регулятор усіх сфер економічного життя суспільства. Курс „Теорія фінансів” має міжгалузевий характер. Він вивчається студентами після ознайомлення із загальнотеоретичними економічними дисциплінами, що дає змогу закріпити вже набуті знання і поглибити професійну підготовку фахівців економічного профілю.

Мета проведення лекцій полягає у тому, щоб надати студентам необхідних теоретичних знань із загальної характеристики науки про фінанси, сутності та економічної природи фінансових відносин, їх місця і ролі в суспільних процесах, механізму формування і використання централізованих фінансових ресурсів держави.

Завдання практичних занять

Завдання проведення практичного заняття полягає у тому, щоб сформулювати у студентів цілісну систему теоретичних знань з курсу „Теорія фінансів”, глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях. Засвоєння теоретичних засад фінансових відносин створює ту основу, на якій базується вивчення прикладних фінансових дисциплін, які розкривають конкретні питання організації фінансів у різних ланках фінансової системи.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Дисципліна „Теорія фінансів” забезпечує інструментарій формування наступних компетентностей: Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК).

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність бути критичним і самокритичним.

- Здатність працювати у команді.
- Здатність працювати автономно. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК).
 - Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
 - Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
 - Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
 - Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
 - Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
 - Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Предмет „Теорія фінансів” є дисципліною циклу професійної підготовки студента. Передумовами для вивчення дисципліни "Фінанси" є вивчення наступних дисциплін: "Бухгалтерський облік", "Економіка підприємства", "Мікроекономіка", "Статистика", "Теорія ймовірності та математична статистика".

2.5. Результати навчання.

Програмні результати (ПР) дисципліни „Теорія фінансів”:

- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
- Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
 - Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
 - Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
 - Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.
 - Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

знати:

- теоретичні основи фінансової науки, будови та основ функціонування фінансової системи та фінансового механізму держави, а також їх окремих складових;
- суть і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів, фінансів суб'єктів підприємництва, міжнародних фінансів, страхування та фінансового ринку;
- загальнонаукові та спеціальні методи дослідження фінансових процесів.

вміти:

- виявляти основні проблеми, що виникають під час функціонування фінансової системи та фінансового механізму України та пропонувати можливі засоби їх розв'язання;
- аналізувати законодавчі та нормативні документи, які регламентують функціонування суб'єктів фінансових відносин;
- визначати законодавчу та нормативну базу діяльності органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, що задіяні в управлінні функціонування складових фінансової системи та бюджетного процесу;
- знаходити можливі шляхи вдосконалення роботи з питань регулювання та збалансування місцевих бюджетів;

- об'єктивно та професійно грамотно оцінювати економічні процеси, що відбуваються в суспільстві.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ»

Змістовий модуль 1

Тема 1. ПРЕДМЕТ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ

Предмет науки про фінанси. Характерні риси фінансових відносин. Фінанси — специфічна форма суспільних відносин. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінанси за сутністю, за змістом, фінанси як явище, форма фінансів. Основні ознаки фондів грошових коштів.

Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Необхідність фінансів. Особливості фінансів як економічної категорії. Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Механізм реалізації розподільної функції фінансів.

Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Література: 2,5,8,14; 21; 27; 30; 37,50

Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Поняття сучасної фінансової системи. Структуризація фінансової системи відповідно до різних класифікаційних ознак. Внутрішня будова фінансової системи України. Інституціональна структура фінансової системи. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. Фінанси держави, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, міжнародні фінанси. Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи. Вплив трансформаційних процесів на складові фінансової системи України.

Література: 1,3,6,14; 21; 25, 27; 30; 39,49,50

Тема 3. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ

Фінансова політика — складова економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму. Фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули і санкції. їх використання для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення.

Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів. Підвищення ролі фінансів в сучасних умовах. Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведене фінансове планування. Баланс фінансових ресурсів і витрат держави.

Поняття про управління фінансами. Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.

Література: 3,5,7,9, 14; 21; 27; 30; 31,45,50

Тема 4. ПОДАТКИ. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Державні доходи і державні витрати — основоположні категорії державних фінансів. Фінансові ресурси держави. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання.

Система державних фінансів за їх ієрархічним рівнем — загальнодержавні і місцеві фінанси. Сутність і функції податків.

Основні елементи, які характеризують внутрішній зміст податку. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи системи оподаткування. Податкова політика, напрями її проведення, умови ефективності, проблеми формування. Вектори макроекономічної ефективності податкової політики.

Податкова система: поняття, структура, основи побудови. Основні принципи побудови податкової системи. Становлення та розвиток податкової системи України. Податковий кодекс України, його значення для формування і функціонування науково-обґрунтованої і стабільної податкової системи держави.

Поняття системи оподаткування. Принципи побудови та призначення системи оподаткування, умови ефективності.

Література: 1,3,6,9,10,14; 21; 26; 27; 30; 36; 41; 50

Тема 5. БЮДЖЕТ. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Бюджет як економічна категорія та бюджет за матеріальним вираженням. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Бюджетні відносини. Розподільна і контрольна функція бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України.

Поняття та теоретична концептуалізація бюджетної політики. Правове оформлення та найважливіші завдання бюджетної політики. Види бюджетної політики. Бюджетна стратегія та бюджетна тактика. Бюджетний механізм, його структура, характеристика його підсистем.

Бюджетний устрій. Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Склад основних ланок бюджетної системи України та їх взаємозв'язок.

Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Міжбюджетні відносини. Регулювання міжбюджетних відносин. Міжбюджетні трансферти. Види міжбюджетних трансфертів. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Форми їх прояву і матеріальне втілення. Методи та джерела формування доходів бюджету. Форми і методи мобілізації грошових коштів у бюджет. Класифікаційне групування доходів бюджету. Методика планування доходів бюджету.

Видатки державного бюджету, їх класифікація. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Поточні та капітальні видатки. Розпорядники бюджетних коштів. Ознаки класифікації видатків бюджету. Бюджетне фінансування. Ознаки та форми бюджетного фінансування. Наукові принципи бюджетного фінансування. Бюджетні права. Бюджетна ініціатива. Бюджетний регламент. Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів за доходами і видатками. Секвестр бюджету. Захищені статті видатків бюджету. Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів.

Література: 2,4,6,10,11,12, 14; 17 - 19; 21; 27; 30; 32;50.

Тема 6. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ

Економічна сутність державного кредиту. Державний кредит як економічна категорія та метод мобілізації коштів. Форми прояву державного кредиту. Відмінності державного кредиту від податків. Функції державного кредиту. Роль державного кредиту у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту.

Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Ознаки класифікації та види державних внутрішніх позик. Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових організацій. Міжурядові позики, зовнішні банківські кредити, їх значення у фінансовій підтримці України.

Державний борг. Види державного боргу. Структура державного боргу, механізм його формування.

Боргова залежність держави, її критичний рівень. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави. Боргова політика як важлива складова фіскальної політики. Наслідки боргової політики. Боргова стратегія і боргова тактика.

Управління державним боргом і його обслуговування. Завдання, що вирішуються у процесі управління державним боргом. Основні принципи ефективного управління державним боргом. Боргова безпека держави. Методи управління державним боргом. Реструктуризація боргу.

Література: 3; 10; 11; 14; 21; 27; 30; 50;

Тема 7. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань. Функції місцевих фінансів. Принципи організації місцевих фінансів. Взаємозв'язок з іншими ланками і суб'єктами фінансової системи країни.

Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Місцеві бюджети. Склад доходів місцевих бюджетів. Закріплені доходи. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позички місцевим бюджетам. Обслуговування боргу місцевих рад.

Цільові фонди місцевого самоврядування. Комунальний кредит та місцеві запозичення. Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави. Місцеві бюджети як головний інструмент реалізації регіональної економічної політики.

Сутність бюджетного федералізму. Бюджетна децентралізація. Фінансове вирівнювання для досягнення позитивної економічної динаміки в країні. Підходи для досягнення ефективного фінансового вирівнювання.

Література: 1; 2; 6; 13; 14; 17; 18; 20; 21; 22; 27; 30; 47; 48; 50

Тема 8. СОЦІАЛЬНІ ПОЗАБЮДЖЕТНІ ФОНДИ

Необхідність створення та призначення державних цільових фондів. Принципи їх організації. Сутність позабюджетних фондів як важливої складової державних фінансів. Класифікація позабюджетних фондів.

Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Суб'єкти управління коштами соціальних позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Вітчизняна практика функціонування соціальних позабюджетних фондів. Пенсійний фонд. Фонд соціального страхування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Розвиток соціальних позабюджетних фондів.

Література: 5; 7; 14; 21; 27; 30; 35; 49, 50;

Змістовий модуль 2

Тема 9. ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Поняття та ознаки ідентифікації суб'єктів господарювання.

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Функції фінансів суб'єктів підприємництва.

Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти.

Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами. Вплив галузевих факторів на організацію фінансів підприємств.

Література: 1,3,5,9,11,14; 19, 21; 27; 30; 50;

Тема 10. ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Сутність домогосподарства як соціально-економічного утворення. Роль та завдання домогосподарства у економічному кругообігу ресурсів у секторах економіки. Домогосподарство як суб'єкт фінансових відносин.

Поняття та умови виникнення фінансів домогосподарств. Формування первинних і вторинних доходів домогосподарств. Функції фінансів домогосподарств. Фінансові ресурси домогосподарства. Планування грошових потоків у домогосподарствах. Перешкоди розвитку сімейного підприємництва.

Бюджет домогосподарства. Доходи та витрати домогосподарства. Сукупні ресурси міських та сільських домогосподарств України. Сукупні витрати.

Мотивовані та немотивовані заощадження домогосподарств. Основні та додаткові чинники, що впливають на ощадну активність домогосподарств.

Поняття особистих фінансів. Страхування фізичних осіб. Принципи оподаткування доходів фізичних осіб. Розвиток особистих фінансів в сучасних умовах.

Література: 2,5,8,9,10, 14; 21; 23; 27; 30; 42; 44 - 46; 50;

Тема 11. СТРАХУВАННЯ. СТРАХОВИЙ РИНОК

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування.

Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований, отримувач. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми.

Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання. Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

Література: 5; 7; 14; 28; 21; 27; 30; 35, 38, 49, 50

Тема 12. ФІНАНСОВИЙ РИНОК.

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суб'єкти фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фондового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів. Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах. Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Література: 14; 21; 27; 30; 9; 33; 34; 43; 49,50;

Тема 13. ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Сутність та принципи фінансового менеджменту. Теоретична основа фінансового менеджменту. Зовнішнє та внутрішнє середовище організації. Поняття фінансового рішення. Характеристика процесу розробки та реалізації фінансових рішень. Концептуальні підходи до прийняття рішень. Етапи та складові процесу підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень. Поняття та функції роботи керівника.

Головна мета й основні завдання фінансового менеджменту. Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Фінансова стратегія у загальній стратегії розвитку підприємства. Послідовність та етапи розроблення стратегії фінансового менеджменту. Складові системи формування фінансової політики підприємства. Тактичні цілі і завдання фінансового менеджменту. Основні принципи фінансового менеджменту. Класифікація функцій фінансового менеджменту. Характеристика складових та рівнів механізму фінансового менеджменту. Інструменти фінансового менеджменту.

Література: 1,4,7, 8; 11,14; 21; 24, 27; 30; 32; 50;

Тема 14. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світова фінансова система. Суб'єкти світових фінансів. Форми реалізації світових фінансів. Міжнародні фінанси як економічна категорія. Зовнішня форма вияву міжнародних фінансів. Функції міжнародних фінансів.

Світовий фінансовий ринок. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу. Міжнародний фінансовий ринок як складова світового фінансового ринку: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.

Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.

Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів. Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй.

Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський Інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку. їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Література: 14; 21; 27; 30

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ»

Денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самост. робота	Індивід. робота	Тренінг	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-організаційні основи фінансової науки. Система державних фінансів						
<i>Тема 1. Предмет фінансової науки</i>	2	2	4			Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
<i>Тема 2. Фінансова система</i>	2	2	6			
<i>Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм</i>	2	2	8			
<i>Тема 4. Податки. Податкова система</i>	2	2	6			
<i>Тема 5. Бюджет. Бюджетна система</i>	2	2	7			Заліковий модуль 1
<i>Тема 6. Державний кредит</i>	2	2	6			Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
<i>Тема 7. Місцеві фінанси</i>	2	2	5			
<i>Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди</i>	2	2	6	1		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості функціонування окремих сфер та ланок фінансової системи						
<i>Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання</i>	2	2	5			Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
<i>Тема 10. Фінанси домогосподарств</i>	2	2	6			
<i>Тема 11. Страхування. Страховий ринок</i>	2	2	6			
<i>Тема 12. Фінансовий ринок</i>	2	2	6	1		
<i>Тема 13. Фінансовий менеджмент</i>	2	2	5			Заліковий модуль 2
<i>Тема 14. Міжнародні фінанси</i>	2	2	7	1		РКР
Разом	28	28	83	3	8	Екзамен

**СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ФІНАНСІВ»
Заочна форма навчання**

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. робота	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-організаційні основи фінансової науки. Система державних фінансів					
<i>Тема 1. Предмет фінансової науки</i>	2	1	12		Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
<i>Тема 2. Фінансова система</i>			8		
<i>Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм</i>			10		
<i>Тема 4. Податки. Податкова система</i>			10		
<i>Тема 5. Бюджет. Бюджетна система</i>	2	1	11		
<i>Тема 6. Державний кредит</i>			9		
<i>Тема 7. Місцеві фінанси</i>			10		
<i>Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди</i>			9		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості функціонування окремих сфер та ланок фінансової системи					
<i>Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання</i>	2	1	10		Тестові завдання Дискусійні питання Усне опитування
<i>Тема 10. Фінанси домогосподарств</i>			12		
<i>Тема 11. Страхування. Страховий ринок</i>			10		
<i>Тема 12. Фінансовий ринок</i>	2	1	8		
<i>Тема 13. Фінансовий менеджмент</i>			10		
<i>Тема 14. Міжнародні фінанси</i>			9		
Разом	8	4	138		Екзамен

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ – 28 год.

Практичне заняття №1.

Тема 1. Предмет фінансової науки. – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо предмету фінансової науки, фінансів як економічної категорії, функцій фінансів, їх ролі та призначення в фінансовій системі держави, сутності фінансових ресурсів.

Питання для обговорення:

1. Предмет фінансової науки.
2. Характерні риси фінансових відносин.
3. Фінанси як економічна категорія. Об'єктивна необхідність та характерні особливості фінансів.
4. Сутність фінансів. Фінанси як явище, фінанси за змістом, форма фінансів.
5. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
6. Функції фінансів.
7. Характеристика стадій та етапів розподільної функції фінансів.
8. Необхідність контрольної функції фінансів.
9. Фінансові ресурси, їх суть, склад, джерела утворення.
10. Ознаки, характерні для фондів грошових коштів.
11. Напрями та форми використання фінансових ресурсів.
12. Фінансові резерви: суть, склад, роль.

Література: 2,5,8,14; 21; 27; 30; 37,50

Практичне заняття №2

Тема 2. Фінансова система – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, побудови та концептуальних основ фінансової системи України, організації її функціонування, проблемні питання розвитку та управління; знати механізм функціонування структури фінансової системи за внутрішньою будовою та організаційною структурою, склад сфер та ланок фінансових відносин, їх взаємозв'язки.

Питання для обговорення:

1. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови.
2. Фінансова система України за внутрішньою будовою.
3. Фінансова система України за організаційною структурою.
4. Управління фінансовою системою.
5. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи.
6. Основи організації функціонування фінансової системи.
7. Дискусійні питання суті та складу фінансової системи.
8. Проблеми розвитку фінансової системи України.

Література: 1,3,6,14; 21; 25, 27; 30; 39,49,50

Практичне заняття №3.

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та видів фінансової політики, її головних завдань, поняття фінансового механізму, його складу та структури, взаємозв'язку з фінансовою політикою.

Питання для обговорення:

1. Суть, значення та умови результативності фінансової політики.
2. Фінансова тактика і фінансова стратегія як форми реалізації фінансової політики.
3. Основні складові фінансової політики.
4. Особливості та мета сучасної фінансової політики України.
5. Поняття фінансового механізму та його складових елементів.
6. Фінансове забезпечення та фінансове регулювання в складі фінансового механізму.
7. Фінансові важелі, їх роль у функціонуванні фінансового механізму.
8. Фінансові стимули та санкції, їх види.
9. Нормативно-правове забезпечення функціонування фінансового механізму.

10. Необхідність реформування фінансового механізму в сучасних умовах.
11. Сутність, необхідність та завдання фінансового планування.
12. Етапи і методи фінансового планування.
13. Характеристика системи фінансових планів.
14. Шляхи вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах.
15. Фінансовий контроль: суть, мета, принципи.
16. Види, форми та методи фінансового контролю.
17. Органи фінансового контролю та їхні повноваження.

Література: 3,5,7,9, 14; 21; 27; 30; 31,45,50

Практичне заняття №4.

Тема 4. Податки. Податкова система – 2 год.

Мета: розуміння змісту, закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності державних фінансів, податків, їх функцій та класифікації, податкової політики, побудови податкової системи та системи оподаткування, принципів функціонування системи оподаткування, організації податкової роботи.

Питання для обговорення:

1. Суть, функції, передумови функціонування державних фінансів.
2. Система державних фінансів.
3. Призначення загальнодержавних та місцевих фінансів.
4. Соціально-економічна природа та роль податків.
5. Податки на різних етапах розвитку суспільства.
6. Основні характерні особливості податку.
7. Характеристика функцій податку.
8. Основні елементи податку.
9. Види податків та їх класифікація.
10. Сутність та цілі податкової політики.
11. Структура та основні принципи побудови податкової системи України.
12. Принципи побудови та призначення системи оподаткування України, умови її ефективності.
13. Організація податкової роботи.

Література: 1,3,6,9,10,14; 21; 26; 27; 30; 36; 41; 50

Практичне заняття №5.

Тема 5. Бюджет. Бюджетна система – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та функцій бюджету, бюджетної політики, бюджетного механізму, складу та видів доходів і видатків Державного бюджету України, поняття стану бюджету, економічної природи, класифікації, ознак, причин виникнення та джерел фінансування бюджетного дефіциту, побудови та принципів функціонування бюджетної системи України, сутності та складових бюджетного процесу.

Питання для обговорення:

1. Сутність і призначення бюджету.
2. Поняття бюджетних відносин.
3. Функції бюджету.
4. Характеристика бюджету як матеріального вираження категорії.
5. Сутність, завдання та призначення бюджетної політики. Бюджетна стратегія та бюджетна тактика.
6. Поняття бюджетного механізму та характеристика його підсистем.
7. Склад та структура доходів Державного бюджету.
8. Класифікація та структура видатків Державного бюджету.
9. Основні розпорядники бюджетних коштів.
10. Розмежування доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи.
11. Поняття та наукові принципи бюджетного фінансування. Кошторисне фінансування.
12. Поняття стану бюджетного фонду.
13. Види та ознаки класифікації бюджетного дефіциту.
14. Причини виникнення та наслідки бюджетного дефіциту.
15. Напрями скорочення дефіциту бюджету.
16. Структура бюджетної системи і принципи її побудови. Бюджетний устрій.
17. Склад ланок бюджетної системи України та їх взаємозв'язок.

18. Поняття бюджетного процесу. Бюджетний регламент.
19. Складові бюджетного процесу.
20. Сутність та значення бюджетного планування.
21. Стадії бюджетного планування.
22. Організація виконання бюджету.
23. Проблеми та шляхи вдосконалення бюджетного процесу в Україні.

Література: 2,4,6,10,11,12, 14; 17 - 19; 21; 27; 30; 32;50.

Практичне заняття №6.

Тема 6. Державний кредит – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та ролі державного кредиту, його функцій та форм, причин виникнення та видів державного боргу, його впливу на фінансово-економічний стан держави, основ та методів управління ним.

Питання для обговорення:

1. Державний кредит як економічна категорія.
2. Сутність та роль державного кредиту у формування бюджетних ресурсів.
3. Функції державного кредиту.
4. Види та форми державного кредиту.
5. Позики, ознаки їх класифікація та види.
6. Поняття та характеристика видів державного боргу.
7. Соціально-економічні причини виникнення державного боргу.
8. Основні принципи управління державним боргом.
9. Методи управління державним боргом.

Література: 3; 10; 11; 14; 21; 27; 30; 50;

Практичне заняття №7.

Тема 7. Місцеві фінанси – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та функцій місцевих фінансів, ролі територіальних громад у соціально-економічному розвитку регіону, джерел формування доходів місцевих бюджетів та напрямків їх витрачання.

Питання для обговорення:

1. Сутність та функції місцевих фінансів.
2. Місцеві бюджети як центральна складова місцевих фінансів та основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування.
3. Джерела формування місцевих бюджетів.
4. Видатки місцевих бюджетів.
5. Роль місцевих фінансів в економічній системі держави.
6. Поняття бюджетного федералізму.
7. Сутність, призначення та інструменти фінансового вирівнювання.
8. Взаємовідносини між бюджетами. Бюджетні трансферти.
9. Характеристика інших складових місцевих фінансів.

Література: 1; 2; 6; 13; 14; 17; 18; 20; 21; 22; 27; 30; 47; 48; 50

Практичне заняття №8.

Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, видів та причин функціонування соціальних позабюджетних фондів, ознак їх класифікації і ролі на сучасному етапі.

Питання для обговорення:

1. Сутність та необхідність соціальних позабюджетних фондів.
2. Класифікація позабюджетних фондів.
3. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів.
4. Суб'єкти управління коштами соціальних позабюджетних фондів.
5. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів.
6. Пенсійний фонд України: джерела утворення та напрями видатків.
7. Фонд соціального страхування на випадок безробіття.
8. Фонд соціального страхування України.
9. Проблеми функціонування соціальних позабюджетних фондів та шляхи їх вирішення.

Література: 5; 7; 14; 21; 27; 30; 35; 49, 50;

Практичне заняття №9.

Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, функцій та основних принципів організації фінансів суб'єктів господарювання, капітал та фінансові ресурси підприємства, основ формування доходів та здійснення видатків підприємств, формування фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Питання для обговорення:

1. Види суб'єктів господарювання.
2. Суть, основні функції, характерні ознаки фінансів суб'єктів господарювання.
3. Основи та принципи організації фінансів підприємств, що здійснюють комерційну діяльність.
4. Майно підприємств. Статутний капітал.
5. Поняття та склад фінансових ресурсів підприємства.
6. Джерела формування та механізм розподілу фінансових ресурсів підприємств.
7. Основний та оборотний капітал.
8. Суть, структура та класифікація основних засобів. Види вартісної оцінки основних засобів.
9. Сутність, структура та класифікація оборотних активів.
10. Поняття доходів підприємств, їх зміст та види.
11. Зміст і класифікація видатків підприємств.
12. Економічна суть та функції прибутку.
13. Порядок формування та використання прибутку підприємств.

Література: 1,3,5,9,11,14; 19, 21; 27; 30; 50;

Практичне заняття №10.

Тема 5. Фінанси домогосподарств – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, призначення та функцій фінансів домогосподарств, формування та витрачання бюджету домогосподарства, складу фінансових ресурсів та чинників, що впливають на рівень доходів населення, визначення напрямів їх використання, а також сутності заощаджень населення як джерела інвестиційних ресурсів у економіку країни.

Питання для обговорення:

1. Сутність домогосподарства як елемента фінансової системи та його основні функції.
2. Поняття фінансів домогосподарства.
3. Процес формування первинних і вторинних доходів домогосподарств. Фінансові ресурси домогосподарства. Моделі стратегії адаптації домогосподарства до ринкового середовища.
4. Бюджет домогосподарства. Сукупні доходи та сукупні витрати домогосподарства.
5. Види заощаджень домогосподарств та їх класифікація.

Література: 2,5,8,9,10, 14; 21; 23; 27; 30; 42; 44 - 46; 50;

Практичне заняття №11.

Тема 11. Страхування. Страховий ринок – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, функцій та ролі страхування в умовах ринку, суб'єктах страхових відносин, складу та структури страхового ринку України.

Питання для обговорення:

1. Специфічні ознаки страхування як економічної категорії.
2. Функції страхування та їх економічний зміст.
3. Класифікація страхування: галузі, підгалузі, види та форми страхування.
4. Поняття страхового ринку та його структура.
5. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

Література: 5; 7; 14; 28; 21; 27; 30; 35, 38, 49, 50

Практичне заняття №12.

Тема 12. Фінансовий ринок – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності та функцій фінансового ринку, ролі в економічній системі, умови та механізм його функціонування; чинників, що визначають попит і пропозицію на фінансові інструменти та структуру фінансового ринку.

Питання для обговорення:

1. Суть та передумови виникнення фінансового ринку.
2. Функції фінансового ринку.

3. Поняття та необхідність державного регулювання фінансового ринку.
4. Сегментація фінансового ринку.
5. Механізм функціонування фінансового ринку.
6. Характеристика інструментів фінансового ринку.
7. Суб'єкти фінансового ринку.
8. Класифікація та функціональне призначення фінансового ринку.
9. Призначення та основні функції фондової біржі.
10. Види операцій на фондовій біржі.
11. Чинники, що впливають на формування та функціонування валютного ринку.
12. Інфраструктура фінансового ринку.

Література: 14; 21; 27; 30; 9; 33; 34; 43; 49,50;

Практичне заняття № 13.

Тема 13. Фінансовий менеджмент – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, призначення, ролі, принципів, об'єктів та суб'єктів фінансового менеджменту, його функцій та складових, стратегії та тактики фінансового менеджменту, складових механізму його реалізації.

Питання для обговорення:

1. Сутність та принципи фінансового менеджменту.
2. Розробка, прийняття та реалізація фінансових рішень.
3. Характеристика етапів та складових процесу підготовки, прийняття та реалізації рішень.
4. Основні мета та завдання фінансового менеджменту.
5. Місце фінансової стратегії у загальній стратегії розвитку підприємства. Фінансова тактика.
6. Процес розроблення стратегії фінансового менеджменту.
7. Принципи фінансового менеджменту.
8. Ознаки класифікації функцій фінансового менеджменту.
9. Складові механізму фінансового менеджменту.
10. Вплив зовнішнього та внутрішнього середовища організації на прийняття фінансових рішень.

Література: 1,4,7, 8; 11,14; 21; 24, 27; 30; 32; 50;

Практичне заняття № 14.

Тема 14. Міжнародні фінанси – 2 год.

Мета: закріплення та узагальнення знань студентів щодо сутності, ролі, призначення та складових міжнародних фінансів, фінансів міжнародних фінансових інституцій; характеристика світових фінансових потоків.

Питання для обговорення:

1. Сутність міжнародних фінансів як економічної категорії.
2. Світова фінансова система.
3. Форми вияву міжнародних фінансів.
4. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів.
5. Міжнародний фінансовий ринок.
6. Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів.
7. Фінанси міжнародних організацій.
8. Міжнародні фінансові інституції.

Література: 14; 21; 27; 30

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Фінанси» виконується самостійно кожним студентом.

Комплексне практичне індивідуальне завдання заключається у висвітленні студентом теоретичних та практичних питань з курсу «Фінанси». Завдання студенти обирають відповідно до порядкового номера у списку групи. За згодою з керівником курсу студенти можуть обрати інше вільне завдання.

Для контролю за ритмічним та якісним виконання КПЗ керівником курсу розробляється та доводиться до відома студентів форма робочого зошита, яка розміщується на кафедральному сайті. Робочий зошит включає наступні розділи:

- структуру залікового кредиту з дисципліни;
- варіанти завдань та методичні поради щодо їх виконання;
- критерії оцінювання КПЗ;
- графік виконання та здачі завдання;
- список рекомендованих джерел;
- взірць оформлення титульного листа;
- розрахункову частину (виконання завдання).

Комплексне практичне індивідуальне завдання студента оцінюється за 100-бальною шкалою і складає 20 відсотків підсумкового бала з дисципліни. Виконання завдання є обов'язковим і є умовою допуску до написання модульних контрольних робіт та здачі іспиту. КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з «Фінанси».

Виконання комплексного практичного індивідуального завдання передбачає належне засвоєння теоретичної та нормативної бази сфери фінансів, вміння вирішувати ситуаційні завдання та проблемні питання. КПЗ Завдання включає три структурні блоки: перший блок включає укладання бібліографічних оглядів з фінансових питань; другий – дослідження теоретичних аспектів фінансових питань; третій – проведення експертної оцінки.

КПЗ виконується у звичайному зошиті або за допомогою комп'ютера на стандартних аркушах формату А-4. Обсяг роботи не повинен перевищувати 24 сторінки ф. А-4.

7. Тренінг з дисципліни

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Тренінг включає систематичне вивчення основних положень організації фінансів підприємств, які необхідні для підготовки спеціалістів. Головним завданням тренінгу є вивчення сутності основних понять, засад організації фінансів і руху грошових коштів підприємств, проведення фінансового аналізу діяльності підприємства.

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття, а саме виробити у студентів практичні навички з оцінювання фінансового стану підприємства.

4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

1. Фінансові ресурси держави: сутність, джерела формування, напрями використання, проблеми акумуляції.
2. Сутність, розвиток та проблеми функціонування місцевих фінансів в Україні.
3. Державна позикова політика – особливості розвитку в сучасних умовах України.
4. Проблеми удосконалення фінансової системи України в умовах її асоціативного членства в ЄС.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

ЗМІСТ	Кількість годин	
	ДФН	ЗФН
Тема 1. Предмет фінансової науки Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.	4	12
Тема 2. Фінансова система Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи. Вплив трансформаційних процесів на складові фінансової системи України.	6	8
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм Поняття про управління фінансами. Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю.	8	10
Тема 4. Податки. Податкова система Поняття системи оподаткування. Принципи побудови та призначення системи оподаткування, умови ефективності.	6	10
Тема 5. Бюджет. Бюджетна система Бюджетний регламент. Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів за доходами і видатками.	7	11
Тема 6. Державний кредит Управління державним боргом і його обслуговування. Завдання, що вирішуються у процесі управління державним боргом. Основні принципи ефективного управління державним боргом.	6	9
Тема 7. Місцеві фінанси Сутність бюджетного федералізму. Бюджетна децентралізація. Фінансове вирівнювання для досягнення позитивної економічної динаміки в країні.	5	10
Тема 8. Соціальні позабюджетні фонди Пенсійний фонд. Фонд соціального страхування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.	6	9
Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами.	5	10
Тема 10. Фінанси домогосподарств Поняття особистих фінансів. Страхування фізичних осіб. Принципи оподаткування доходів фізичних осіб. Розвиток особистих фінансів в сучасних умовах.	6	12
Тема 11. Страхування. Страховий ринок Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній.	6	10
Тема 12. Фінансовий ринок Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.	6	8
Тема 13. Фінансовий менеджмент Характеристика складових та рівнів механізму фінансового менеджменту. Інструменти фінансового менеджменту	5	10
Тема 14. Міжнародні фінанси Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій).	7	9
Разом	83	138

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, кейсметод, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Теорія фінансів” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
20 %	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–6) – 5 балів за тему – макс. 30 балів. Модульна робота – макс. 70 балів.	Опитування під час заняття (теми 7–14) – 5 балів за тему – макс. 40 балів. Модульна робота – макс. 60 балів.	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів. Захист КПЗ – макс. 40 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	Тестові завдання (25 тестів по 3 бали за тест) – макс. 75 балів. Теоретичне питання – макс. 25 балів.	-

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-14
2.	Проекційний екран	1-14
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-14
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-14
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-14
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-14
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-14

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Бюджетна система : підручник / [В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін.] ; за ред. В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко, З.М. Лободіної. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 624 с.
 2. Міжнародні фінанси : навчальний посібник / Т.О. Резнікова, А.О. Мельник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 248 с.
 3. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / І.М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
 4. Податкова система : підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.
 5. Публічні фінанси : навч. посіб. / О.П. Кириленко, В.Г. Дем'янишин, Т.О. Кізіма, О.І. Тулай та ін.; за ред. д.е.н., професора Кириленко О.П. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.
 6. Теорія фінансів : навчальний посібник / О.А. Вінницька.; Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань: Візаві, 2018. 309 с.
 7. Фінанси : підручник / Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. ; за ред. В.І. Грушка. К.: Ліра-К, 2020. 600 с. 24
 8. Фінанси : навчальний посібник : експрес курс / [Волохова І.С., Шикіна Н.А., Волкова О.Г. та ін.] ; за заг. ред. Волохової І.С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с. 9. Фінанси підприємств : підручник / [Н.О. Власова та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Світ книг, 2018. 437 с.
 10. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань ; Держ. фіскальна служба України, Ун-т держ. фіскальної служби України. К.: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
 11. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. К. : ЦУЛ, 2021. 150 с.
 12. Фінанси : підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій [та ін.] ; за ред. І. О. Лютого. К. : Ліра-К, 2021. 728 с.
- Додаткові:
13. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії : Вступ до фінансової науки; пер. з нім. С.І. Терещенко, О.О. Терещенка; за наук. ред. В. Федосова. К.: Либідь, 2000. 653 с.
 14. Булавинець В., Карпишин Н. Резерви зростання доходів місцевих бюджетів України. Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій : монографія / За ред. Л. Гур'янової, В. Цибакової. Харків: ВШЕМ – ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2019. С. 76-86.
 15. Дем'янишин В., Лободіна З., Кізіма Т. Організаційно-методичні засади вдосконалення планування видатків бюджету держави на соціальний захист сімей з дітьми. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. Вип. 1 (95). С. 69-85.
 16. Кізіма Т. Кредитна поведінка домогосподарств: структурно-аналітичний аспект. Світ фінансів. 2019. Вип. 1 (58). С. 7-18.

17. Кізіма Т. Фінансові інструменти залучення заощаджень домогосподарств до інвестиційних процесів: прагматико-аналітичний аспект. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. Вип. 4 (90). С. 33-47.
18. Кізіма Т., Горин В. Видатки бюджету на надання житлових субсидій та їх вплив на суспільний добробут. Галицький економічний вісник. 2020. Том 64. № 3. С. 96-106.
19. Кізіма Т., Хамига Ю. Фінансове шахрайство: теоретична концептуалізація та економічне підґрунтя. Світ фінансів. 2019. Вип. 2 (59). С. 109-123.
20. Кізіма Т.О. Напрями реструктуризації фінансової системи України у контексті сучасних глобальних трендів. Сьомі Всеукраїнські наукові читання пам'яті С.І. Юрія : зб. наук. праць. (м. Тернопіль, 16 лист. 2021 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 146 с. С. 60-62.
21. Кізіма Т.О. Сучасні тренди розвитку фінансової системи України у контексті загальносвітових тенденцій. Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи : збірн. матер. Всеукр. наук-практ. конф. з міжнар. участю (м. Київ, 10 лист. 2021 р.). Київ: КУБГ, 2021. С. 48-51.
22. Кнейслер О., Спасів Н., Кізіма Т. Фінанси об'єднаних територіальних громад у фінансовій системі України. Світ фінансів. 2020. Вип. 1 (60). С. 8-19.
23. Коваль С.Л., Грицишина Л.І. Особливості формування фінансових ресурсів домогосподарств у сучасних умовах. Світ фінансів. 2020. № 4 (65). С. 131–143. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1373>
24. Коваль С.Л., Сидор І.П. Потенційні можливості зростання фінансових ресурсів домогосподарств в Україні та їх вплив на рівень життя населення. Регіональна економіка та управління. 2019. № 3. С. 92–96. URL: <http://siec.zp.ua/index.php/ua/ct-menu-item-7/ct-menuitem-9>
25. Коваль С.Л., Сидор І.П. Фінансове забезпечення банківських послуг. Агросвіт. 2020. № 15. С. 30–35. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3268&i=3>
26. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізіма Т., Савчук С. Сучасні тенденції розвитку та наслідки трансформації бюджетної системи України в контексті реформування управління публічними фінансами. Вісник економіки. 2021. Вип. 4 (102). С. 38-56.
27. Макогон В.Д., Адаменко І.П. Державні та муніципальні фінанси в умовах економічних перетворень. Економічний вісник університету. 2020. Вип. 46. С. 177-183. 25
28. Семенченко А.І. Інформаційно-комунікаційні технології в публічному управлінні місцевими фінансами: стан та перспективи розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №13-14. С. 86-91.
29. Сидор І.П., Коваль С.Л. Фінансові аспекти функціонування територіальних громад: теоретико-концептуальний зріз. Економічні студії. 2021. № 1 (31). С. 130–137. [http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2021/1\(31\)_2021.pdf](http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2021/1(31)_2021.pdf)
30. Сидорчук А., Кириленко О., Коваль С., & Сидор І. Аналіз витрат як складова оцінки фінансового стану домогосподарств. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. Вип. 3 (44). Р. 82–91. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3786>
31. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України : колективна монографія / Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін. ; за ред. В.В. Зимовця ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». К., 2019. 306 с. URL : <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf>

32. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2020. №2. С. 48-56.
33. Dubrovina N., Neubauerova E., Fabuš M., Tulai O. The evaluation of indices of public finance distribution on central and local levels for EU countries. Journal of European Economy. 2019. № 4. P. 454-465.
34. Financial Thought of Ukraine : Genesis and Evolution: encyclopedia : in two volumes. Volume 2 / A. Krysovaty, V. Fedosov, S. Yuriy, P. Yukhymenko ; scientific editor V. Fedosov. Berlin : [б. в.], 2016. 511 p.
35. Giebe C., Hammerström L., Zwerenz D. Big Data & Analytics as a sustainable Customer Loyalty Instrument in Banking and Finance. Financial Markets, Institutions and Risks. 2019. Vol. 3(4). P. 74-88.
36. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. 1936. URL: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory>.
37. Kizyma T. Priorities for the household finance development and the financial literacy formation of population. Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance : monograph / V. Fedosov, A. Krysovaty, V. Oparin, P. Yukhymenko. Oklahoma City: Draft2Digital Publishing House, 2018. 446 p.
38. Kizyma T., Lobodina Z., Khamyha Yu. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. №2 (29). P. 355-36. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2095>
39. Kizyma T.O., Lobodina Z.M., Kizyma A.Ya. Optimization of budget funds expenditures on organization of the state activity. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2018. Vol. 2. №5. P. 183-190. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/136531/136955>
40. Kozarezenko L., Petrushenko Y. Tulai O. Innovation in public finance management of sustainable human development activities. Marketing and Management of Innovations. 2018. № 4. P. 191–202.
41. Krysovaty A., Desyatnyuk O., Tulai O. Public finances and sustainable development: opportunities and challenges. Social, economic, legal and financial challenges in the context of global transformations: Monograph. Bratislava-Kharkiv, 2019. P.10–17.
42. Lobodina Z., Kizyma T., Demianyshyn V., Berezka K., Savchuk S. Participatory budgeting in the context of behavioral finances. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2022. Vol. 5 (46). C. 109–125. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3886>
43. Lobodina Z.M., Lopushniak H.S., Kizyma T.O., Lyvdar M.V. Inclusive budgeting: theoretical aspects, prerequisites and necessity for its implementation in Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. Vol. 2. №33. P. 463-472. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3008>
44. Musgrave R. A. Economics of Fiscal Federalism. Public Finance in a Democratic Society: Coll. Papers. Vol. 2. Brighton, U.K. : Wheatsheaf Books Ltd, 1986. P. 33–41.
45. Pigou A.C. The Economics of Welfare. Macmillan and Co., limited St. Martin's Street, London, 1932. URL: http://oll.libertyfund.org/titles/1410_26
46. Samuelson P.A. The Pure Theory of Public Expenditure. Review of Economics and Statistics. 1954. №4. P. 387–399. URL: <https://www.jstor.org/stable/1925895>
47. Secinaro S., Calandra D., Petricean D., Chmet F. Social Finance and Banking Research as a Driver for Sustainable Development: A Bibliometric Analysis. Sustainability. 2021. Vol. 13. № 330. URL: <https://doi.org/10.3390/su13010330>

48. Vdovychenko A. How does fiscal policy affect gdp and inflation in Ukraine? Visnyk of the National Bank of Ukraine. № 244. 2018. PP. 25–43. URL: https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/244_2.pdf

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

49. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

50. Державний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>